

To: (10)(2e) (10)(2e) @rivm.nl; (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) @rivm.nl
From: (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e)
Sent: Mon 5/18/2020 11:23:21 AM
Subject: FW: woordvoeringslijn en beschikbare Q&A Covid-19 en luchtkwaliteit onder embargo
Received: Mon 5/18/2020 11:23:22 AM

Ter info

From: (10)(2e) (10)(2e) <(10)(2e) @ggdgm.nl>
Sent: maandag 18 mei 2020 12:43
To: (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) @rivm.nl
Subject: RE: woordvoeringslijn en beschikbare Q&A Covid-19 en luchtkwaliteit onder embargo

Ik heb nav het interview nog geen extra vragen gehad. Ik heb het ook nog bij communicatie nagevraagd, dat laat ik nog weten.
 Er lopen wel een aantal vragen over luchtkwaliteit covid-19 en het doen van onderzoek; vanuit aantal gemeenten, soms ingegeven door raadscommissies.
 Daar zijn (10)(2e) en ik momenteel mee bezig. Als dit leidt tot extra Q&A vragen, laten we het weten.

Groet, (10)(2e) (10)(2e)

Van: (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) <(10)(2e) @rivm.nl>
Verzonden: zondag 17 mei 2020 21:21
Aan: (10)(2e) (10)(2e) <(10)(2e) @ggdgm.nl>; (10)(2e) <(10)(2e) @rivm.nl>
CC: (10)(2e) (10)(2e) <(10)(2e) @ggdhvb.nl>; (10)(2e) (10)(2e) <(10)(2e) @rivm.nl>
Onderwerp: RE: woordvoeringslijn en beschikbare Q&A Covid-19 en luchtkwaliteit onder embargo

Beste (10)(2e) ik ben benieuwd of jullie nog vragen hebben gehad en welke? Wellicht kunnen we een uitbreiding maken op de Q&A die we nu al hebben. Ik zag dat de Provincie heeft laten weten meer meetpunten te willen: <https://www.ad.nl/binnenland/brabant-steunt-onderzoek-naar-luchtvervuiling-signalen-te-alarmerend-om-af-te-wachten~a64bfcc6/>

Ik hoor graag. Met vriendelijke groet, (10)(2e)

From: (10)(2e) (10)(2e) <(10)(2e) @ggdgm.nl>
Sent: vrijdag 15 mei 2020 19:44
To: (10)(2e) <(10)(2e) @rivm.nl>
Cc: (10)(2e) (10)(2e) <(10)(2e) @ggdhvb.nl>; (10)(2e) (10)(2e) <(10)(2e) @rivm.nl>; (10)(2e) (10)(2e) <(10)(2e) @rivm.nl>
Subject: RE: woordvoeringslijn en beschikbare Q&A Covid-19 en luchtkwaliteit onder embargo

Dank je (10)(2e) Goed om over onderstaande maandag nog door te praten.
 Mijn inschatting is dat voor bestuurders onderstaande antwoorden uit de Q&A niet toereikend zijn. Fijn om te kunnen afstemmen.

Ik zag inderdaad nu al een link naar het interview morgen op de Brabants dagblad-app oppoppen. Je staat in elk geval goed op de foto *. De tekst kon ik nog niet openen.
 Ik geef naam van (10)(2e) (10)(2e) door voor persvragen aan communicatie van de 3 ggd-en in Brabant.
 Ik zal met interesse het interview lezen.

Fijn weekend, (10)(2e) (10)(2e)

Van: (10)(2e) <(10)(2e) @rivm.nl>
Verzonden: vrijdag 15 mei 2020 17:52
Aan: (10)(2e) (10)(2e) <(10)(2e) @ggdgm.nl>
CC: (10)(2e) (10)(2e) <(10)(2e) @ggdhvb.nl>; (10)(2e) (10)(2e) <(10)(2e) @rivm.nl>; (10)(2e) (10)(2e) <(10)(2e) @rivm.nl>
Onderwerp: RE: woordvoeringslijn en beschikbare Q&A Covid-19 en luchtkwaliteit onder embargo

Beste (10)(2e) en (10)(2e)

Dat is prima. Ik cc (10)(2e) en (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) even mee, zij zijn verantwoordelijk voor de communicatie rond dit artikel. Eigenlijk wist ik niet dat deze quote al vandaag in de krant zou staan. Morgen komt het interview over veehouderij, luchtkwaliteit en COVID in het AD.

Onder embargo stuur ik jullie het interview voor het AD van zaterdag/morgen met mijn comments erin, zodat jullie hiervan weten. Willen jullie dit dan ook met GGD communicatie? afstemmen.

Even ter info:

LVN ons heeft gevraagd om te verkennen of we onderzoek kunnen doen naar de relatie tussen luchtkwaliteit, veehouderij en covid-19. De hoofdvraag van de ministeries is: Hebben mensen die in een gebied met luchtverontreiniging wonen meer kans om besmet te raken met het nieuwe coronavirus en is het ziekteverloop van COVID-19 ernstiger dan bij mensen die niet in een gebied wonen met luchtverontreiniging?

De verkenningen voor mogelijk onderzoek zijn nu aan de gang. Experts van luchtkwaliteit, veehouderij en gezondheid zijn hierbij betrokken. Vanuit het RIVM, maar ook vanuit het VGO-consortium. Ook de GGD'en worden hier nog bij betrokken. Als ze vragen krijgen morgen nav het artikel in de krant dan kunnen ze doorverwijzen naar (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e), (10)(2e) van het RIVM (10)(2e). Als mensen vragen hebben over COVID-19 dan kunnen ze contact opnemen met het landelijke telefoonnummer. Als ze angst hebben om besmet te worden, dan kunnen ze zich het best zo goed mogelijk aan de maatregelen blijven houden (zie website rijksoverheid).

Hieronder de Q&As, die nu op de website staan en (10)(2e) kijkt morgen of die nog update nodig hebben.

In het oostelijk deel van Noord-Brabant zijn veel mensen met COVID-19. Dit gebied overlapt ook met het VGO Livestock farming and the health of local residents -gebied en met de meeste Q-koorts patiënten. Heeft dit iets met elkaar te maken?

Waarschijnlijk niet. Het virus dat COVID-19 veroorzaakt, wordt van mens op mens overgedragen. Dat er in Noord-Brabant meer mensen zijn met COVID-19, komt doordat het virus in Brabant is geïntroduceerd (mogelijk) door vakantiegangers uit Italië. Van hieruit heeft het zich vervolgens kunnen verspreiden in Nederland.

Zijn mensen die dichtbij veehouderijen wonen extra vatbaar voor het nieuwe coronavirus, of kunnen zij ergere klachten krijgen?

Daar hebben we geen onderzoek naar gedaan. Dus dat weten we niet. In het algemeen geldt dat mensen van 70 jaar of ouder en met aandoeningen aan de luchtwegen en de longen tot de groep 'kwetsbare mensen' behoren. Voor deze mensen is het extra belangrijk om contact met andere mensen te vermijden tijdens de coronacrisis.

Is het zo dat in gebieden met veel luchtverontreiniging (ongeacht de bron) meer COVID-patiënten voorkomen en/of dat dit ergere klachten geeft?

Dat weten we niet voor COVID-19. Voor SARS is hier wel onderzoek naar gedaan. In gebieden met een slechtere luchtkwaliteit waren meer SARS-patiënten, maar het is niet duidelijk uit de studies op te maken of er een oorzakelijk verband was. In het algemeen is er wel een relatie tussen luchtkwaliteit en luchtweginfecties.

Groeten,

(10)(2e)

From: (10)(2e), (10)(2e) <(10)(2e) @ggdgm.v.nl>

Sent: vrijdag 15 mei 2020 16:24

To: (10)(2e) <(10)(2e) @rivm.nl>

Cc: (10)(2e), (10)(2e) <(10)(2e) @ggdhvb.nl>

Subject: woordvoeringslijn en beschikbare Q&A Covid-19 en luchtkwaliteit

Hallo (10)(2e)

Naar aanleiding van het artikel in het AD: <https://www.ad.nl/binnenland/zorgen-om-luchtvervuiling-in-brabant-en-limburg-wat-als-er-een-tweede-golf-komt-en-het-aantal-doden-hier-weer-hoger-ligt~a2172726/> die ook in brabants dagblad en in eindhoven's dagblad staat, krijgt de GGD en de Omgevingsdienst vragen. Ook zien wij het aantal raadvragen toenemen over de relatie luchtkwaliteit, veehouderij en corona.

In overleg met (10)(2e) heb ik een aantal vragen om samen af te stemmen. Bij de GGD-en in Brabant is behoefte aan meer duidelijkheid en inzicht in de onderzoeken die er lopen, de woordvoeringslijn, beschikbare Q en A's, informatie die gebruikt kan worden in de beantwoording van lokale vragen.

- Hoe loopt de woordvoeringslijn over de lopende onderzoeken en tussentijdse onderzoeksresultaten over corona, luchtkwaliteit en veehouderij?
- Welke Q en A is beschikbaar, wie houdt de Q en A bij?

Is het mogelijk om maandag hierover contact te hebben?

Wij willen als GGD informatie opstellen voor onze bestuurders om te voorkomen dat we straks van 62 gemeenten aparte vragen moeten beantwoorden.

Ik heb een paar keer informatie en Q en A's in concept ontvangen maar die niet openbaar te gebruiken waren (zie bijlagen).

Ik werd door (10)(2e) verwezen naar de website onehealth. Daar staan nu maar 3 Q&A's.

Verder heb ik het infoblad van de werkgroep lucht van de GGD ook bijgevoegd.

Met vriendelijke groet,

Gezondheid, Milieu en Veiligheid Brabant

(10)(2e) (10)(2e)

(10)(2e)

Gezondheid Milieu & Veiligheid GGD'en Brabant

Postadres: Postbus 3024, 5003 DA Tilburg

Bezoekadres: Doornboslaan 225-227 Breda

Tel: (10)(2e)

E: (10)(2e) @ggdgmv.nl

Werkdagen: (10)(2e)

Gezondheid, Milieu & Veiligheid. [Kijk](#) voor meer thema's in uw regio.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is verzonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. Het RIVM aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.
www.rivm.nl De zorg voor morgen begint vandaag

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. RIVM accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.
www.rivm.nl/en Committed to health and sustainability

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is verzonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. Het RIVM aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.
www.rivm.nl De zorg voor morgen begint vandaag

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. RIVM accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.
www.rivm.nl/en Committed to health and sustainability